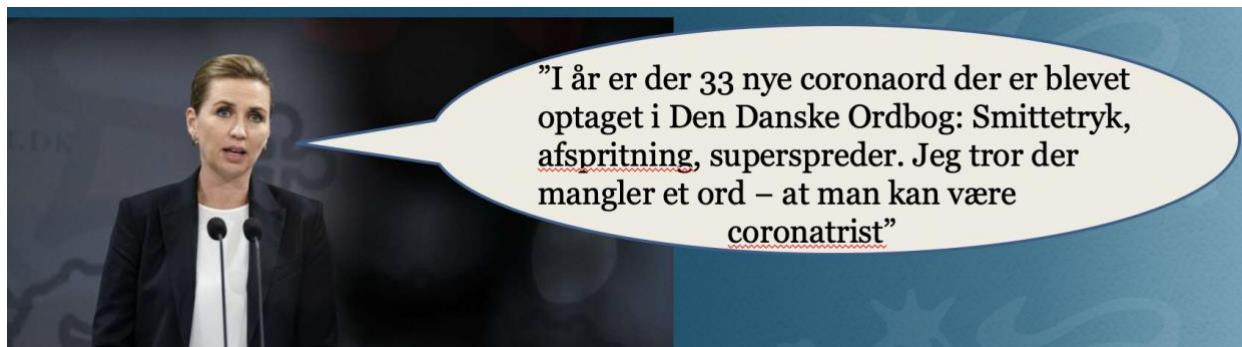

I coronaens tegn: Den Danske Ordbog opdateres

Fredag den 13. opdateres *Den Danske Ordbog* med 547 nye ord, 12 nye betydninger og 3 nye faste udtryk. 195 eksisterende opslagsord er blevet revideret.

Mange husker nok statsminister Mette Frederiksens ord på pressemødet den 23. oktober. Vi må skuffe – eller glæde – statsministeren med at *coronatrist* endnu ikke er blevet så udbredt i sproget at det bliver optaget i Den Danske Ordbog denne gang. Men det betyder ikke at ordbogen går coronafri: Yderligere 17 ord er nu blevet så fremtrædende i sproget at de inkluderes, bl.a. *asymptomatisk*, *hjemmeskole* og *nedlukning*. Med opdateringen af ordbogen i juni måned er i alt 50 ord tilføjet med direkte baggrund i coronakrisen.

En verden og et sprog i forandring: Når samfundet udvikler sig, gør sproget det også. Blandt en betydningsordbogs vigtigste opgaver er at beskrive og kortlægge sproget som det bruges her og nu, for at sikre at vi forstår hinanden. Det gælder ord som myndighederne bruger om en igangværende sundhedskrise, og det gælder også når samfundet i øvrigt er i forandring. Ordbogen kan være med til at sikre at vi alle sammen ved hvad vi taler om, når vi møder ord eller udtryk der i stigende grad benyttes i samfundsdebatten, fx *strukturel racisme*.

strukturel racisme (nyt fast udtryk): diskrimination af en eller flere etniske grupper i samfundet der opstår når ubevidste forestillinger og samfundsmæssige strukturer virker som barrierer for disse gruppers ligelige adgang til fx uddannelse, karrieremuligheder og indtægt

Allerede eksisterende ord kan få nye betydninger, som fx *sexisme*, der nu også bruges som et synonym for *sexchikane*:

sexisme (betydning tilføjet): nedvurderende og respektløs opførsel over for personer af et bestemt køn, fx i form af upassende og stereotype bemærkninger, befangling eller opfordring til sex

Hvis vi ikke har en fælles forståelse af hvad ord og udtryk betyder, bryder samtalen sammen, både den private og den offentlige.

De samfundsforhold som en eksisterende betydning dækker, kan også ændre sig. Ordet *ægtefolk* betyder ikke længere kun "en mand og en kvinde som er gift med hinanden", men:

ægtefolk (betydning ændret): to personer som er gift med hinanden

Det er afgørende at en samtidsordbog følger med når sproget og normerne ændrer sig, og ikke fastholder forældede forestillinger. Derfor er det en væsentlig opgave for redaktionen at holde øje med og revidere de ca. 100.000 eksisterende opslagsord og sørge for at de afspejler verden her og nu.

[Se hele listen over ord og udtryk i denne opdatering af Den Danske Ordbog.](#)

Manglende finansiering: Den Danske Ordbogs bevilling fra Kulturministeriet, som dækker halvdelen af arbejdet med ordbogen, udløber allerede 31. december i år. Den anden halvdel, finansieret af Carlsbergfondet, rækker foreløbig til 31. december 2021. Som situationen ser ud nu, står ordbogen derfor helt uden finansiering efter 2021.

Manglende finansiering vil betyde at ordbogen ikke længere vil kunne følge med tiden, med samfundet og med den uafvendelige sproglige udvikling.

Den Danske Ordbog redigeres af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. Opdateringen og arbejdet med at holde ordbogen ved lige er blevet mulig med støtte fra Carlsbergfondet og Kulturministeriet.

Kontakt

- Henrik Lorentzen, hl@dsl.dk, mobil: 29 72 62 90
- Lars Trap-Jensen, ltj@dsl.dk, mobil: 28 93 79 05
- Jonas Jensen, jj@dsl.dk, mobil: 21 95 64 81
- Sanni Nimb, sn@dsl.dk, mobil: 27 26 56 40
- Twitter: @DenDanskeOrdbog

Coronarelaterede ord i Den Danske Ordbog

November 2020:

asymptomatisk	covid-19	forbudszone	forsigtighedsprincip
hastelov	helikopterpenge	hjemmekarantæne	hjemmeskole
inddæmning	komorbiditet	kontakttal	kriseberedskab
nedlukning	nødretlig	selvisolation	sundhedsmyndighed
testkit			

Juni 2020:

afbødning	afspritning	corona	coronatest
coronavirus	dødelighedsrate	dødsrate	flokimmunitet
forsamlingsforbud	infektionsmedicin	infektionsmediciner	infektionsmedicinsk
infektionsrate	influenzasymptom	krisehåndtering	mortalitetsrate

mundbind	opholdsforbud	pandemisk	podepind
selvtræne	smittekæde	smitteopsporing	smittespredning
smittetal	smittetilfælde	smittetryk	superspreder
svælgprøve	sygdomstilfælde	videomøde	virusudbrud
værnemiddel			

Om Den Danske Ordbog

Den Danske Ordbog opdateres 2-3 gange om året med nye ord, betydninger og faste udtryk. Ordbogen er baseret på en tekstsamling bestående af mere end 1 mia. ord. Tekstsamlingen får hver måned tilført flere tekster og bliver på den måde hele tiden større. Dermed har ordbogen et solidt udgangspunkt for at tilføje nye ord. Nogle af ordene er nye i sproget, andre har været der længe og blot ventet på at det blev deres tur. Arbejdet begyndte med det centrale og udbredte ordforråd, og derfra har beskrivelsen udbredt sig gradvis så der nu også bliver plads til flere perifere eller sjældnere ord. Hertil hører bl.a. fremmedord, udbredte sammensætninger og ord som brugerne efterspørger i særlig grad, foruden de ord der er nye i sproget. På den måde udgør det nye stof i en opdatering en skønsom blanding af nyt og gammelt, sjældent og hyppigt samt letforståeligt og kompliceret.

Om Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

Det Danske Sprog- og Litteraturselskab (DSL) udgiver og dokumenterer dansk sprog og litteratur fra de ældste tider til i dag - i bogform og på nettet. Sitet ordnet.dk, der bl.a. huser Den Danske Ordbog, er blandt DSL's bedst kendte resurser og er med over 130.000 besøgende på hverdage en af Danmarks store hjemmesider på kulturområdet.

Læs mere om Det Danske Sprog- og Litteraturselskab: dsl.dk.

Kontakt

■ Direktør Karen Skovgaard-Petersen, ksp@dsl.dk, 50 77 74 51, mobil: 29 62 46 95

Illustrationer

DET DANSKE
SPROG- OG
LITTERATURSELSKAB

dsl.dk/presse/billeder/dsl_sort.png

DET DANSKE
SPROG- OG
LITTERATURSELSKAB

dsl.dk/presse/billeder/dsl_blaa.png

<https://dsl.dk/presse/billeder/ddo-nov-2020>